



Αθήνα, 17 Ιουνίου 2020

Υπόμνημα ΕΣΕΕ επί του Σχεδίου Νόμου

«Πλαίσιο χορήγησης Μικροχρηματοδοτήσεων, ρυθμίσεις χρηματοπιστωτικού τομέα και άλλες διατάξεις»

Οι **μικροπιστώσεις** αποτελούν ένα ιδιαίτερα ευέλικτο και χρήσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο, η υιοθέτηση του οποίου έχει καθυστερήσει σημαντικά στην ελληνικό σύστημα παροχής ρευστότητας. Οι μικρές επιχειρήσεις τραυματισμένες ιδιαίτερα από την δεκαετή κρίση και τα μνημόνια δέχτηκαν και νέο χτύπημα με την πρόσφατη πανδημία.

Η ΕΣΕΕ, ως θεσμοθετημένος φορέας εκπροσώπησης των ΜμΕ, χαιρετίζει το σχέδιο νόμου για τις μικροπιστώσεις. Εφόσον η εφαρμογή του δεν καθυστερήσει ή δεν ακυρωθεί στην πράξη, θα αποτελέσει πραγματική ανάσα ρευστότητας για την μικρή και μεσαία επιχειρηματικότητα (το παράδειγμα της Ισπανίας όπου δόθηκαν μικροδάνεια μέχρι 25.000 ευρώ σε τουλάχιστον 400.000 πολύ μικρές επιχειρήσεις και αυτοαπασχολούμενους επιχειρηματίες καταγράφεται ως εξαιρετικά θετικό). Ο όρος «μικροπιστώσεις» έχει μπει στη συζήτηση εδώ και καιρό, αλλά ποτέ δεν αποτέλεσε ένα ρεαλιστικό και εφαρμόσιμο σχέδιο. Ελπίζουμε, η ψήφιση του συγκεκριμένου νομοσχεδίου να οδηγήσει στην ουσιαστική υλοποίηση αυτού του απαραίτητου χρηματοδοτικού εργαλείου, που μπορεί να δώσει λύσεις στο υπ' αριθμόν ένα πρόβλημα των μικρομεσαίων ελληνικών επιχειρήσεων που είναι η έλλειψη ρευστότητας.

Δεδομένων των ιδιαιτεροτήτων που εμφανίζει η ελληνική αγορά, η παροχή μικροπιστώσεων συνιστά μία αξιόλογη προοπτική που αναμένεται να αναθερμάνει και να δώσει λύσεις στην ελληνική οικονομία. Η χρηματοδότηση επιχειρηματικών σχεδίων με ποσά έως 25.000 ευρώ, αναμένεται να προσδώσει την απαραίτητη ώθηση στις νεοφυείς επιχειρήσεις (start-ups) όσο και σε υφιστάμενες, κυρίως για κεφάλαια κίνησης, καλύπτοντας την καταγεγραμμένη έλλειψη ιδίων κεφαλαίων. Λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός πως ο παραδοσιακός τραπεζικός δανεισμός αποτελεί προνόμιο λίγων μόνο ενδιαφερομένων, η ενεργοποίηση και εφαρμογή σύγχρονων εναλλακτικών τάσεων, όπως οι μικροπιστώσεις, συνιστούν τη δεδομένη χρονική στιγμή τις πλέον ρεαλιστικές λύσεις.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το βασικό πρόβλημα εντοπίζεται στην απροθυμία των εμπορικών τραπεζών να διοχετεύσουν πόρους σε αυτούς που τους έχουν ανάγκη: στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις και στην πραγματική οικονομία. Παράλληλα, καταγράφεται και αστοχία των δράσεων αφού προβάλλονται **υπεραπαιτήσεις** από την

πλευρά των Τραπεζών, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η βασική αδυναμία αυτού του υποδείγματος, ήτοι το γεγονός ότι οι μικρές επιχειρήσεις δεν διαθέτουν εξασφαλίσεις, ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση στη ρευστότητα.

Αντίστοιχα, το **υψηλό κόστος χρηματοδότησης** των επιχειρήσεων καταγράφεται ως ίσως ο σημαντικότερος παράγοντας της περιορισμένης πρόσβασής τους στις πηγές ρευστότητας. Η έντονη διαφοροποίηση του μέσου επιτοκίου δανεισμού των επιχειρήσεων στην Ευρωζώνη, όπου είναι έως και 2,5 φορές χαμηλότερο σε σύγκριση με την Ελλάδα, θέτει ζητήματα επιβίωσης για τις εξωστρεφείς και υγιείς εγχώριες μικρομεσαίες επιχειρήσεις.

Κατ' άρθρο παρατηρήσεις της ΕΣΕΕ επί του σχεδίου νόμου

Άρθρο 2

- Απαλείφεται η διευκρίνιση ότι η **«μικροχρηματοδότηση» δεν συνιστά τραπεζικό δανεισμό** που περιέχονταν στο αρχικό σχέδιο του 2019. Με αυτό τον τρόπο, δεν ξεκαθαρίζεται σαφώς εάν συμμετέχουν τα τραπεζικά ιδρύματα ή όχι στο θεσμό, δεδομένων των διατάξεων του άρθρου 3.
- Δεν αναλύονται με σαφήνεια ουσιώδεις έννοιες όπως τα «προσωπικά προϊόντα μικροχρηματοδοτήσεων», «Συμβουλευτικές Υπηρεσίες» και «Ειδική συμμετοχή» που παραπέμπει στη διάταξη του κ. 575/2013». Η θέση στο σχέδιο νόμου σαφών ορισμών θα επιτρέψει την απρόσκοπτη εφαρμογή του.

Άρθρο 4

Αρμόδια αρχή: *"Η Τράπεζα της Ελλάδος ορίζεται ως αρμόδια αρχή..."*

- Η εκχώρηση του συνόλου των αρμοδιοτήτων (αδειοδότηση & εποπτεία) στην ΤτΕ θα επιφέρει μεγάλες καθυστερήσεις στην έκδοση σημαντικών αποφάσεων, με κυριότερη όλων την έκδοση της σχετικής πράξης του Διοικητή της ΤτΕ.

Άρθρο 7

- Το κεφάλαιο από 200.000 € (σχέδιο 2019) ανεβαίνει σε 400.000 € και η Ανώνυμη Εταιρεία περιγράφεται ως νομικό πρόσωπο αποκλειστικού σκοπού. Το αυξημένο κεφάλαιο μπορεί να επηρεάσει το ενδιαφέρον προσέλκυσης υποψηφίων, καθώς διπλασιάζεται το κόστος απόκτησης της σχετικής άδειας, ενώ η πιθανή μετακύλιση του κόστους στους δανειολήπτες θα αυξήσει και την επιτοκιακή επιβάρυνση των επιχειρήσεων.

Την ίδια επιτοκιακή επιβάρυνση αναμένεται να αυξήσει παράλληλα η έλλειψη εμπράγματων εξασφαλίσεων και η δωρεάν παροχή συμβουλευτικής.

Το λογικό επιτόκιο, ωστόσο, είναι βασικό κριτήριο επιτυχίας του συστήματος και άρα θα πρέπει τα συγκεκριμένα κόστη να οριοθετηθούν με ακρίβεια.

- Οι μετοχές δεν θα είναι πλέον ονομαστικές. Δεν γίνεται σε κανένα σημείο επισήμανση για την ύπαρξη υποχρέωσης περιγραφής της μετοχικής σύνθεσης, ώστε να προκύπτει επαρκής πληροφόρηση συμμετοχής στο κάθε σχήμα και να εξασφαλίζεται η απαραίτητη για την επιτυχία του συστήματος διαφάνεια.

Άρθρο 8

- Φαίνεται ότι η υποχρέωση των ιδρυμάτων να αποδεικνύουν τη δυνατότητα άντλησης πληροφοριών για τους δυνητικούς δικαιούχους, παραπέμπει άμεσα ή έμμεσα στην άντληση στοιχείων **από την Τειρεσία ΑΕ**. Εάν ισχύει κάτι τέτοιο, θα εξακολουθούν να ισχύουν τα ίδια ακριβώς αυστηρά και ανελαστικά κριτήρια που υιοθετούν σήμερα οι τράπεζες, με αποτέλεσμα να οδηγηθούμε στα ίδια αδιέξοδα και απαγορεύσεις.
- Οι καταγγελίες των πελατών πρέπει να διερευνώνται σε βάθος και τα προβλήματα να επιλύονται εγκαίρως, για τη **βελτίωση των όρων διαφάνειας**. Προς αυτή την κατεύθυνση, η θέσπιση ενός **κεντροποιημένου μηχανισμού ελέγχου διαδικασιών και τήρησης ορίων χρηματοδότησης** ο οποίος θα αλληλεπιδρά ανάμεσα στα ιδρύματα, είναι βασικό προαπαιτούμενο επιτυχίας ενός τόσο αναγκαίου χρηματοδοτικού εργαλείου.

Άρθρο 17

Σύμφωνα με τους όρους του άρθρου:

1. Για τη μικροχρηματοδότηση δεν παρέχεται εμπράγματα ασφάλεια,
2. Το ίδρυμα μικροπιστώσεων μπορεί να απαιτεί εγγύηση πριν από τη χορήγηση χρηματοδότησης.
3. Η διάρκεια αποπληρωμής της χορηγηθείσας μικροχρηματοδότησης δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 1 έτος και δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 10 έτη.

Από το πλαίσιο αυτό, όπως περιγράφεται, επιτρέπεται η λήψη προσωπικής εγγύησης, η οποία δεν διευκρινίζεται ρητά **εάν μπορεί να είναι και εγχρήματα (cash collaterals)**, κάτι στο οποίο η ΕΣΣΕ αντιτίθεται ρητά.

Άρθρο 19:

Είναι θετικό το γεγονός πως οι συμβάσεις Μικροπιστώσεων απαλλάσσονται από τέλη χαρτοσήμου και δεν επιβάλλεται εισφορά του Ν.128/1975 (0,6% για τα αντίστοιχα, χορηγούμενα τραπεζικά, δάνεια).

Άρθρο 21:

Σε περίπτωση οφειλής σε καθυστέρηση εφαρμόζεται ο Κώδικας Δεοντολογίας των Τραπεζών, κάτι που δεν έχει βοηθήσει αποτελεσματικά μέχρι τώρα στις περιπτώσεις πελατών που τον έχουν επικαλεστεί, καθώς δεν είναι υποχρεωτικός. Παράλληλα, η ρήτρα προτεραιότητας (δηλαδή η υπαναχώρηση των 14 ημερών) πρέπει να προβλέπεται ότι θα κατοχυρώνεται στη σύμβαση πίστωσης. Αυτό αναφέρεται και στον **Ευρωπαϊκό Κώδικα Καλής Πρακτικής** για τη χορήγηση μικροπιστώσεων.

Άρθρο 22:

Συμμετοχή στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ): ...**2.** Τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων συμμετέχουν στα προγράμματα του παρόντος μόνο αν έχουν λάβει πιστοποίηση από τη Γενική Διεύθυνση Απασχόλησης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τη συμμόρφωσή τους με τον Κώδικα... **3.** Κατά παρέκκλιση της παρ. 2, τα ιδρύματα μικροχρηματοδοτήσεων επιτρέπεται να συμμετέχουν σε προγράμματα της παρ. 1 τα τρία (3) πρώτα χρόνια λειτουργίας τους, εφόσον έχουν υποβάλει αίτημα πιστοποίησης σύμφωνα με την παρ. 2, το οποίο κατά τον χρόνο της πρώτης εκταμίευσης στο πλαίσιο των εν λόγω προγραμμάτων δεν έχει απορριφθεί... **4.** Σε προγράμματα χορήγησης μικροχρηματοδοτήσεων της παρ. 1 επιτρέπεται να μετέχει και η Ελληνική Αναπτυξιακή Τράπεζα".

Βάσει της συγκεκριμένης διάταξης, θα μπορεί ένα ίδρυμα Μικροχρηματοδοτήσεων να έχει λάβει άδεια λειτουργίας αλλά να μην πληροί τις προϋποθέσεις πιστοποίησης από την Ε.Ε. Τίθεται έτσι ο θεωρητικός κίνδυνος να ιδρυθεί ένα ίδρυμα στην Ελλάδα, να έχει προχωρήσει σε παροχή μικροπιστώσεων και τελικά να μην πάρει την πιστοποίηση σε ευρωπαϊκό επίπεδο.